

Felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning

Fordringar, återkrav och återbetalningar

Rapport 2017:17

Om IAF

IAF har regeringens och riksdagens uppdrag att verka för att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring.

Vi har bemyndigande att utfärda föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringen.

I instruktionen uttrycks att IAF ansvarar för tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen.

Vi ska också följa utvecklingen på arbetslöshetsförsäkringens område och ta de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Dessutom har vi tillsyn över Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans arbete med sanktioner inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen.

Rättssäkerhet och effektivitet i arbetslöshetsförsäkringen

Förord

IAF har tidigare ur olika perspektiv belyst arbetslöshetskassornas fordringar, återkrav och återbetalningar när arbetslöshetsersättning har betalats ut felaktigt. Denna rapport belyser omfattningen av detta.

Rapporten har föredragits av Håkan Nordström. I arbetet har även Ingrid Bodström, Jan Larsson och Niklas Ottosson deltagit. Vid den slutliga beredningen av ärendet har Jessica Idbrant deltagit. Generaldirektören har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 18 december 2017

Peter Ekborg
Generaldirektör

Håkan Nordström
Utredare

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	5
1 Inledning	6
1.1 Tidigare granskningar	6
1.2 Syfte.....	7
1.3 Om uppgifterna i rapporten.....	7
2 Regelverket och arbetslöshetskassornas hantering	8
2.1 Från felaktig utbetalning till återbetalning	8
2.2 Avskrivningar	9
2.3 Ränta	9
3 Omfattning och utveckling	10
3.1 Fodringarna uppgår till 300 miljoner kronor.....	10
3.2 Drygt hälften av fordringarna är osäkra och en stor andel är gamla	11
3.3 Arbetslöshetskassorna återkrävde 115 miljoner kronor 2016	12
3.4 Återbetalningarna är lägre än återkraven	14
3.5 Efter fem år har 73 procent av återkravsbeloppen betalats tillbaka men endast 60 procent av återkraven är helt återbetalda.....	14
3.6 Små och stora återkrav betalas tillbaka mer sällan.....	15
3.7 Återkraven hanteras olika.....	16
3.8 Nya rutiner för ränta påverkar ränteintäkterna	16
3.9 Vanligare att kvinnor får återkrav än män	18
4 Slutsatser	19
5 Käll- och litteraturförteckning	20
5.1 Författningar	20
5.2 Offentligt tryck.....	20
5.3 Övrigt	20
6 Bilaga	21
6.1 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).....	21
6.2 Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).....	22
6.3 Förordning (1997:836) om arbetslöshetskassor (LAKFo)	23

Sammanfattning

I denna rapport redovisar IAF omfattningen av arbetslöshetskassornas fordringar, återkrav och återbetalningar när arbetslöshetsersättning har betalats ut felaktigt.

Av rapporten framgår att

- ✓ arbetslöshetskassornas fordringar för felaktig arbetslöshetsersättning 2016 uppgick till omkring 300 miljoner kronor.
- ✓ återkraven 2016 uppgick till omkring 115 miljoner kronor.
- ✓ återbetalningarna har varit något lägre än återkraven men arbetslöshetskassornas fordringar har trots detta inte ökat eftersom arbetslöshetskassorna har beslutat om eftergift, god tro och avskrivning.
- ✓ av återkravsbeloppen har 73 procent betalats tillbaka inom fem år. Endast 60 procent av återkraven är dock helt återbetalda inom fem år. Små och stora återkrav betalas tillbaka mer sällan.
- ✓ arbetslöshetskassornas ränteintäkter uppgick till omkring 1,6 miljoner kronor 2016. De har dock minskat jämfört med tidigare eftersom arbetslöshetskassorna från och med 2016 kräver ränta först när skulden är betald.
- ✓ en något större andel kvinnor får återkrav men män återkrävs på större belopp. Sannolikt förklaras skillnaderna av att kvinnor oftare arbetar deltid och att män har högre löner.

IAF kommer att återkomma till att granska detta område.

1 Inledning

Det är först när arbetslöshetskassornas medlemmar betalar in felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning som arbetslöshetskassorna betalar tillbaka motsvarande statsbidrag till staten. Därför är en effektiv fordringshantering viktig, inte bara för arbetslöshetskassorna utan även för staten.

1.1 Tidigare granskningar

IAF har vid ett flertal tillfällen granskat felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning. De tre senaste rapporterna inom området har varit inriktade på orsaker till felaktiga utbetalningar och arbetslöshetskassornas arbete för att förhindra dessa¹.

I den första av dessa undersökningar kartlade IAF arbetslöshetskassornas arbete med att upptäcka felaktigheter. Kartläggningen visade att kontrollen av felaktiga utbetalningar inte ingick som en naturlig del i arbetet med intern styrning och kontroll hos vissa arbetslöshetskassor.

Den andra rapporten kartlade arbetslöshetskassornas felaktiga utbetalningar genom att utgå från arbetslöshetskassornas fordringar redovisade i deras årsredovisningar. Rapporten visade att arbetslöshetskassornas fordringar för felaktigt utbetald ersättning 2012 uppgick till 300 miljoner kronor. Mer än hälften av de utestående fordringarna var mer än fem år gamla. Inte oväntat visade det sig också att det var svårare att kräva in äldre fordringar.

Den tredje rapporten var mer inriktad på vad som orsakade de felaktiga utbetalningarna som låg till grund för återkraven. Majoriteten av de felaktiga utbetalningarna hade uppstått på grund av svårigheter att redovisa arbetstiden på kassakorten och att arbetsgivaren hade fyllt i arbetsgivarintyget på ett felaktigt sätt. Det framgick att dessa problem främst var kopplade till deltidsarbete. I rapporten kunde IAF konstatera att verkställigheten av återkrav fungerade bättre efter införandet av fordringshanteringssystemet Collect.

¹ IAF 2011:30: *Arbetslöshetskassornas arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar samt IAF:s redovisning av återkrav*, IAF 2014:1 *Arbetslöshetskassornas fordringar gällande felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning* och IAF 2015:21 *Arbetslöshetskassornas hantering av återkrav mot ersättningstagarna*.

1.2 Syfte

Syftet med detta uppdrag har varit att redovisa och beskriva omfattningen och utvecklingen av arbetslöshetskassornas fordringar på felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning.

De frågor som besvaras av uppdraget är:

- Hur stora är arbetslöshetskassornas fordringar på felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning?
- Hur mycket ersättning återkräver arbetslöshetskassorna?
- Hur mycket ersättning återbetalas till arbetslöshetskassorna?
- Hur mycket ränta betalas in till arbetslöshetskassorna?
- Finns det skillnader mellan kvinnor och män?

1.3 Om uppgifterna i rapporten

IAF har i denna rapport använt uppgifter från IAF:s databas ASTAT och arbetslöshetskassornas årsredovisningar. I ASTAT redovisas alla återkrav som bruttobelopp. För att ta hänsyn till att återbetalningar kan avse återkrav i både netto- och bruttobelopp har IAF räknat om alla återkrav beroende på om återkravet skett under samma inkomstår som utbetalningen av ersättning eller inte. Dessa omräknade återkrav benämns i rapporten ”justerade återkrav”.

Det som redovisas som återbetalning i denna rapport omfattar inbetalningar från den som är återbetalningsskyldig och det som har avräknats mot inkomna kassakort, så kallad kassakortsreglering. Återbetalningarna redovisas enligt det år återbetalningen bokförts.

Avskrivningar, eftergifter och god tro redovisas separat och utvecklingen av kassornas ränteinbetalningar likaså. Belopp av god tro redovisas alltid som bruttobelopp. Avskrivningar och eftergifter redovisas däremot som netto- eller bruttobelopp beroende på om återkravet skett under samma år som ersättningen har betalats ut.

2 Regelverket och arbetslöshetskassornas hantering

I detta kapitel redovisas regelverket och hanteringen av fordringar översiktligt.

2.1 Från felaktig utbetalning till återbetalning

Hur fordringarna ska hanteras regleras bland annat i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF), lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK) och i förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor (LAKFo). Detta regelverk redovisas närmare i bilagan till denna rapport. Det finns även generella regler om fordringar i andra regelverk.

Felaktiga utbetalningar som upptäcks av arbetslöshetskassorna ska som huvudregel återkrävas från den enskilde. I vissa fall kan arbetslöshetskassan fatta beslut om att helt eller delvis befria den enskilde från återbetalningsansvar. Orsakerna kan vara att den enskilde har handlat i god tro. I andra fall att arbetslöshetskassan har meddelat eftergift på grund av att det har förelegat särskilda omständigheter. Exempel på sådana kan vara långvarig betalningsoförmåga, allvarlig sjukdom eller sociala skäl. Sjukdom behöver i sig inte vara skäl för eftergift, utan beslutet ska grundas på den återbetalningsskyldigas personliga situation vid återbetalningstillfället och en helhetsbedömning ska göras i varje enskilt fall.

Statsbidraget som arbetslöshetskassorna får i samband med att de betalar ut arbetslöshetsersättningen, ska betalas tillbaka när ersättningstagaren betalar sin skuld till arbetslöshetskassan. Om arbetslöshetskassan efterger en skuld behöver inte arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidraget. Om arbetslöshetskassan eller någon annan har orsakat den felaktiga utbetalningen och ersättningstagaren är i god tro behöver inte arbetslöshetskassan heller betala tillbaka statsbidraget.

Återbetalning betalas in till kassan av den enskilde direkt eller genom en avbetalningsplan. Återkravet kan även räknas av mot inkomna kassakort. Beroende på när arbetslöshetskassorna fattar beslut om återkrav kan det felaktigt utbetalda beloppet återkrävas som nettobelopp (efter skatteavdrag) eller bruttobelopp (före skatteavdrag). Om beslutet fattas under samma inkomstår sker återkravet på nettobelopp, varefter skatten regleras med Skatteverket. För äldre utbetalningar sker återkravet på bruttobelopp.

2.2 Avskrivningar

Det har tidigare framkommit att arbetslöshetskassorna skriver av återkrav. I en granskning 2014 frågade IAF arbetslöshetskassorna vad som var de huvudsakliga skälen till avskrivningar.² De skäl som arbetslöshetskassorna angav var:

- den återbetalningsskyldiga hade avlidit och dödsboet saknade tillgångar.
- den återbetalningsskyldiga gick inte att nå på grund av utvandring eller att skattemyndigheten inte hade information om personen.
- den återbetalningsskyldiga hade beviljats skuldsanering.
- äldre återkrav, eller krav som hade preskriberats.
- små belopp.

I granskningen framgick att arbetslöshetskassorna ibland hanterade likartade ärenden på olika sätt. För likartade anledningar kunde arbetslöshetskassorna ibland fatta beslut om eftergift och ibland avskrivning.

2.3 Ränta

Arbetslöshetskassorna ska sedan 2009 ta ut ränta när den återbetalningsskyldiga får anstånd med betalningen eller träffar avtal om en avbetalningsplan. Röntans storlek ska vara två procentenheter över statens utlåningsränta. När den återkrävda ersättningen inte har betalats in i tid ska en dröjsmålsränta tas ut.

Från och med juni 2016 har arbetslöshetskassorna ändrat sina rutiner för återbetalning. Från att först prioritera avgifter och ränta och i sista hand amorteringar har man nu övergått till att prioritera amorteringar.

Ränteinbetalningar sker när skulden är betald. Syftet är att få flera att minska sina skulder. Detta är en rutin som bland annat Försäkringskassan använder.

² IAF 2014:1 *Arbetslöshetskassornas fordran gällande felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning.*

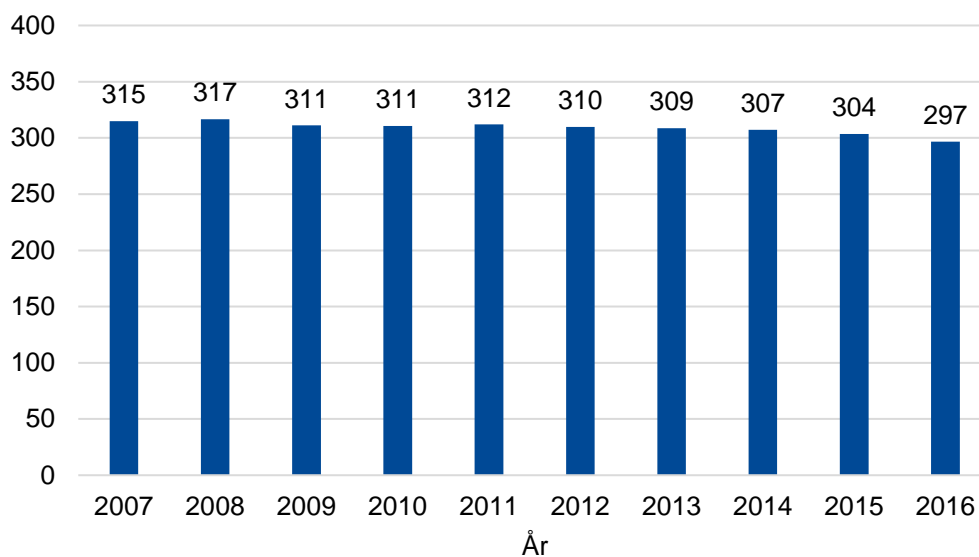
3 Omfattning och utveckling

I detta kapitel redovisas omfattningen och utvecklingen av arbetslöshetskassornas fordringar, återkrav och återbetalningar av felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning.

3.1 Fodringarna uppgår till 300 miljoner kronor

Arbetslöshetskassornas fordringar på felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning uppgick 2016 enligt årsredovisningarna till nästan 300 miljoner kronor. Även om den totala fordringsstocken har minskat något kan den dock anses som relativt konstant på den nivån.

Diagram 3.1. Arbetslöshetskassornas fordringar 2007-2016 (miljoner kronor)³

³ Arbetslöshetskassornas årsredovisningar

3.2 Drygt hälften av fordringarna är osäkra och en stor andel är gamla

Tabell 3.1 visar att drygt hälften av de utestående fordringarna anses vara osäkra vilket innebär att arbetslöshetskassorna bedömer att det är osannolikt att fordringarna kommer att betalas.

Tabell 3.1. Andel osäkra fordringar och andel fordringar som är äldre än 5 år (procent)

	Andel osäker fordran	Andel fordran äldre än 5 år
Akademikernas	49 %	52 %
Alfa	75 %	57 %
Byggnadsarbetarnas	32 %	32 %
Elektrikernas	68 %	84 %
Fastighets	56 %	67 %
Finans- och försäkringsbranschens	28 %	64 %
GS	67 %	68 %
Hamnarbetarnas	90 %	63 %
Handelsanställdas	55 %	55 %
Hotell- och restauranganställdas	54 %	64 %
IF Metalls	16 %	68 %
Journalisternas	80 %	91 %
Kommunalarbetarnas	44 %	56 %
Ledarnas	51 %	39 %
Livsmedelsarbetarnas	68 %	68 %
Lärarnas	40 %	50 %
Pappersindustriarbetarnas	78 %	89 %
Sekos	50 %	50 %
Skogs- och lantbrukstjänstemännens	44 %	0 %
Småföretagarnas	44 %	54 %
STs	85 %	76 %
Svensk Handels	68 %	70 %
Sveriges arbetares	58 %	88 %
Sveriges Entreprenörers ⁴	62 %	16 %
Säljarnas	90 %	70 %
Transportarbetarnas	74 %	63 %
Unionens	66 %	66 %
Vision	69 %	73 %
Totalt	54 %	60 %

⁴ Sveriges Entreprenörers arbetslöshetskassa fusionerades med Småföretagarnas arbetslöshetskassa 1 januari 2017.

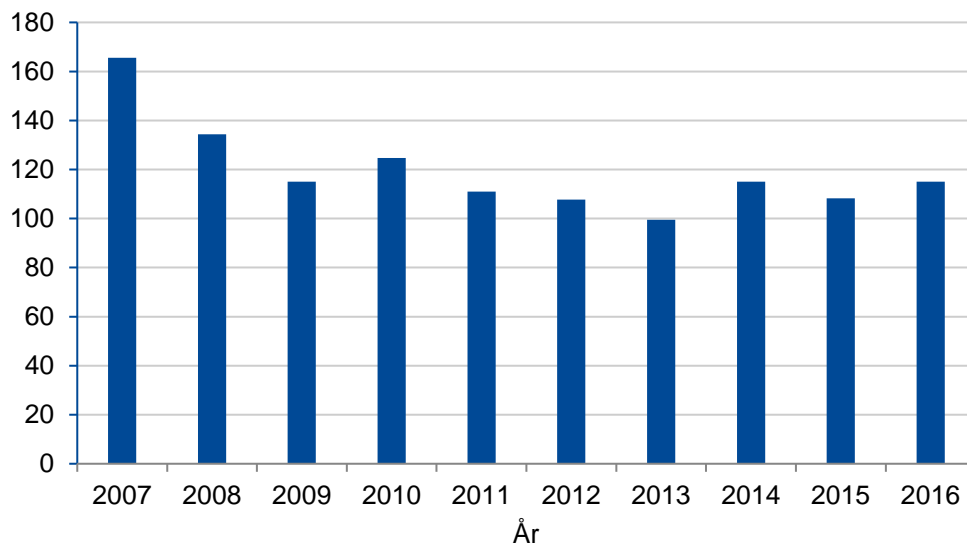
Det finns stora skillnader mellan arbetslöshetskassorna. Finans- och försäkringsbranschens arbetslöshetskassa redovisar att bara 28 procent av fordringarna är osäkra medan Säljarnas och Hamnarbetarnas arbetslöshetskassor anser att omkring 90 procent av fordringarna är osäkra.

Fodringarna som är 5 år eller äldre utgör 60 procent. För Pappersarbetarnas, Elektrikernas, Journalisternas och Sveriges arbetares arbetslöshetskassor är över 80 procent av de utestående fordringarna fem år eller äldre. Skogs- och lantbrukstjänstemännens arbetslöshetskassa har inga fordringar som är 5 år eller äldre.

3.3 Arbetslöshetskassorna återkrävde 115 miljoner kronor 2016

Arbetslöshetskassorna återkrävde 115 miljoner kronor 2016 från de som fått arbetslöshetsersättning felaktigt. De senaste åren har de årliga återkraven varit omkring 100 – 120 miljoner kronor. Att beloppet har varierat lite mellan åren beror bland annat på hur mycket arbetslöshetsersättning som har betalats ut totalt, förändringar i arbetslöshetsförsäkringens villkor samt hur arbetskassornas har arbetat med återkrav.

Diagram 3.2. Återkrävda belopp 2007-2016 (ej justerade belopp i miljoner kronor)

Det genomsnittliga återkravet för ersättningstagare som har fått återkrav 2016 var 4 506 kronor. Ett fåtal mycket stora återkravsärenden står dock för en stor andel av det samlade värdet av arbetslöshetskassornas återkrav vilket innebär att de flesta återkraven är lägre än genomsnittet.

Tabell 3.2. Återkrav per arbetslöshetskassa 2016 (justerade belopp i kronor samt antal personer som fått återkrav).

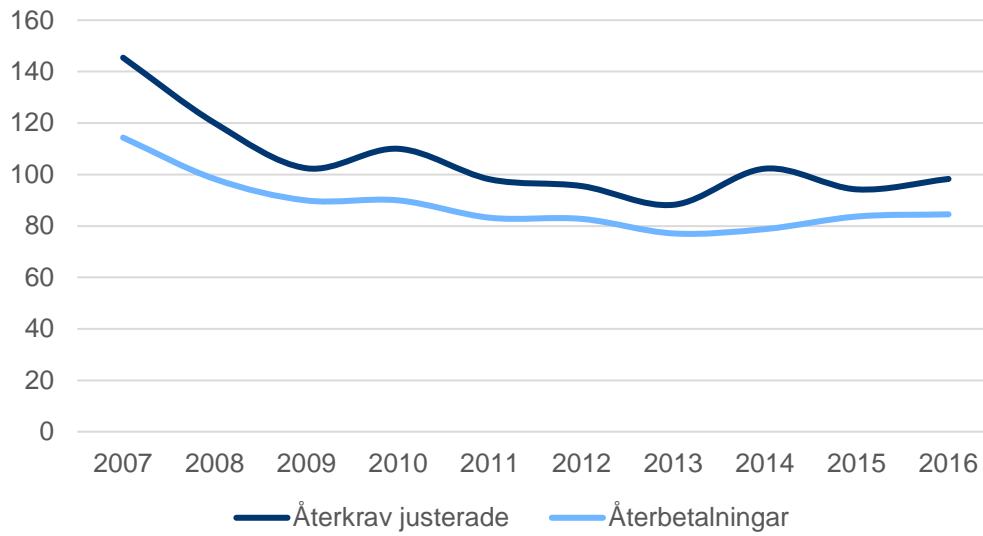
Arbetslöshetskassa	Återkrävt belopp	Antal personer	Genomsnittsbelopp
Akademikernas	4 111 513	1 340	3 068
Alfa	6 574 600	1 880	3 497
Byggnadsarbetarnas	4 108 754	737	5 575
Elektrikernas	160 805	52	3 092
Fastighets	2 906 963	589	4 935
Finans- och försäkringsbranschens	528 334	132	4 003
GS	1 967 542	429	4 586
Hamnarbetarnas	74 143	24	3 089
Handelsanställdas	10 361 079	1 952	5 308
Hotell- och Restauranganställdas	4 826 042	1 182	4 083
IF Metalls	5 130 464	1 700	3 018
Journalisternas	241 435	72	3 353
Kommunalarbetarnas	20 315 920	3 926	5 175
Ledarnas	1 762 379	250	7 050
Livsmedelsarbetarnas	1 500 897	371	4 046
Lärarnas	1 552 087	440	3 527
Pappersindustriarbetarnas	255 327	95	2 688
Sekos	2 833 405	593	4 778
Skogs- och lantbrukstjänstemännens	44 643	10	4 464
Småföretagarnas	3 133 453	742	4 223
STs	930 305	215	4 327
Svensk Handels	625 273	157	3 983
Sveriges arbetares	403 674	80	5 046
Säljarnas	249 158	45	5 537
Transportarbetarnas	3 896 896	859	4 537
Unionens	17 919 114	3 520	5 091
Vision	1 867 120	421	4 435
Totalt	98 281 318	21 813	4 506

3.4 Återbetalningarna är lägre än återkraven

För att kunna jämföra återkrav med återbetalningar redovisar IAF återkraven i justerade belopp i diagrammet nedan. De årliga återbetalningarna är något lägre än återkraven. Återbetalningarna uppgick till omkring 85 miljoner kronor 2016.

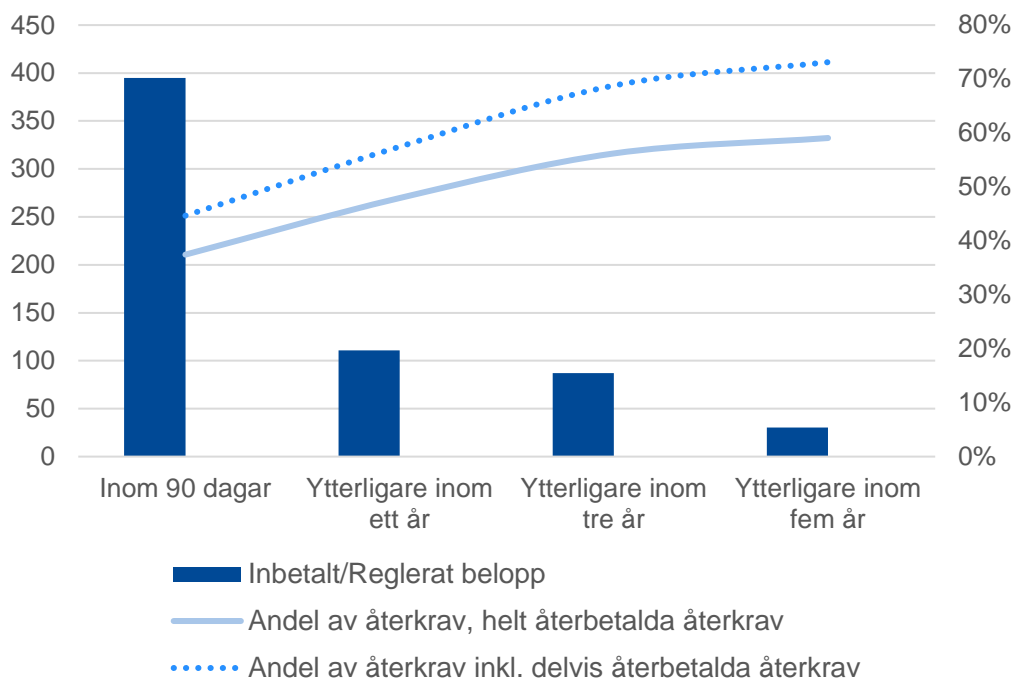
Diagram 3.3. Återkrav och återbetalningar 2007-2016 (justerade belopp i miljoner kronor).

3.5 Efter fem år har 73 procent av återkravsbeloppen betalats tillbaka men endast 60 procent av återkraven är helt återbetalda

Det tar tid innan en större del av återkravsbeloppen har återbetalats. Efter fem år har 73 procent av återkravsbeloppen betalats. Endast omkring 60 procent av återkraven har dock betalats tillbaka helt inom fem år.

Diagram 3.4. Summa av helt återbetalade återkrav (justerade) inom respektive tidsspann samt återbetalningsandel exklusive och inklusive helt återbetalda belopp 2007-2016 (miljoner kronor och procent).

IAF har även tidigare konstaterat att det är svårt för arbetslöshetskassorna att inkassera gamla fordringar⁵. Av de helt återbetalda återkraven är det också bara en mindre andel som återbetalas efter ett år.

3.6 Små och stora återkrav betalas tillbaka mer sällan

Andelen återbetalningar är mindre för de minsta återkrävda beloppen vilket kan bero på att det kostar mer för arbetslöshetskassorna att kräva in mycket små summor jämfört med det belopp de kan få in. Även de största återkraven har en lägre återbetalningsgrad.

⁵ IAF 2014:1 *Arbetslöshetskassornas fordringar gällande felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning*

Tabell 3.3. Återbetalningar 2007-2016 efter storlek på återkravsbeloppet (procent).

Återkravsbelopp	Andel återbetalning
Belopp upp till och med 320	60 %
Belopp mellan 321 – 1 600 (2-5 dagar)	76 %
Belopp mellan 1 601 – 3 200 (1-2 veckor)	75 %
Belopp mellan 3 201 – 8 000 (2-5 veckor)	81 %
Belopp mellan 8 001 – 15 000	83 %
Belopp mellan 15 001 – 30 000	74 %
Belopp större än 30 000	53 %

3.7 Återkraven hanteras olika

Återkraven hanteras på ett antal olika sätt. Tabell 3.4 visar hur stora belopp av återkraven som regleras genom god tro, eftergift eller avskrivning utifrån arbetslöshetskassornas registreringar.⁶

Tabell 3.4. Belopp av god tro, eftergift och avskrivning 2007-2016 (belopp i tusen kronor)

År	God tro	Eftergift	Avskrivning
2007	10 390	2 822	1 943
2008	9 895	3 185	1 212
2009	6 651	5 360	3 116
2010	3 162	5 107	2 878
2011	988	5 075	2 751
2012	866	5 566	2 710
2013	616	7 379	1 522
2014	1 028	9 067	4 083
2015	417	6 416	4 176
2016	455	6 119	7 709

Beloppen som registreras som ”god tro” har minskat över tid och eftergiftsbeloppen har ökat. Det som registreras som avskrivningar ökade markant 2016.

Det finns skillnader mellan arbetslöshetskassorna i andelarna för olika anledningar till att ett återkrav upphör vilket kan bero på att arbetslöshetskassorna har olika rutiner för hanteringen.

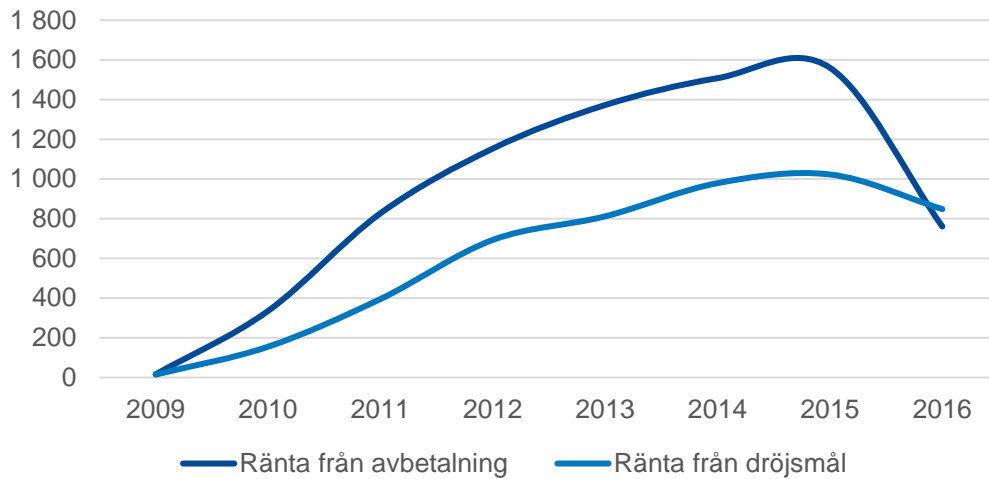
3.8 Nya rutiner för ränta påverkar ränteintäkterna

Sedan 2009 ska arbetslöshetskassorna ta ut ränta på återkraven. Detta kan ske som avbetalningsränta om en avbetalningsplan har upprättats, eller som dröjsmålsränta

⁶ Se även avsnitt 2.2.

vid försenad återbetalning. Huvudsyftet med införandet av räntebestämmelserna var att öka incitamenten för personerna att betala sina skulder.⁷

Diagram 3.5. Ränteintäkter per år 2009-2016 (tusen kronor)

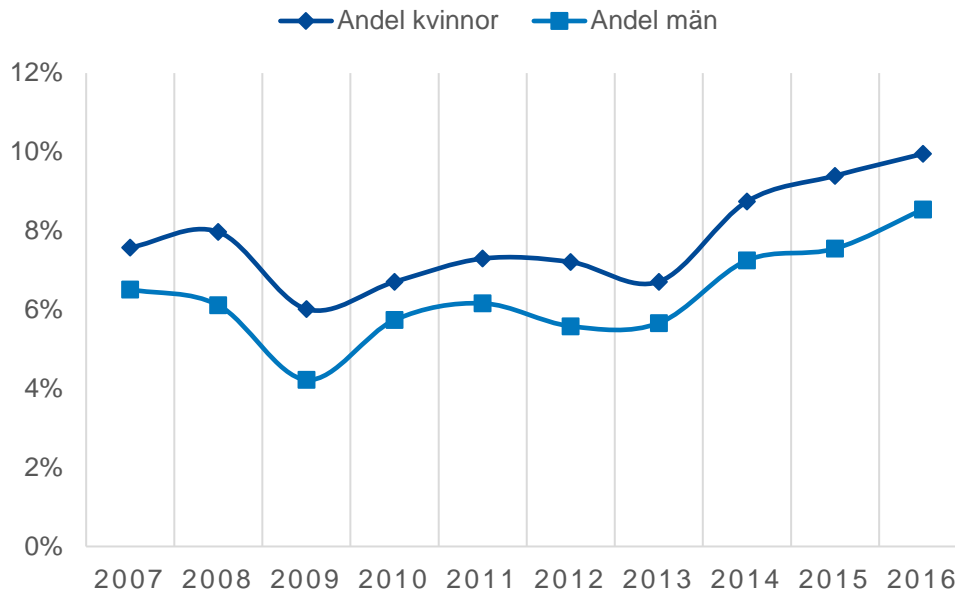
Ränteintäkterna ökade varje år från 2009 till 2015. Den 1 juni 2016 ändrade arbetslöshetskassorna betalningsrutinen för återkraven och kräver sedan dess ränta först när skulden har betalats av. Ränteintäkterna sjönk därför 2016. Totalt uppgick de 2016 till omkring 1,6 miljoner kronor.

⁷ Proposition 2008/09:3 *Ränta vid återkrav inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.* Se även avsnitt 2.2.

3.9 Vanligare att kvinnor får återkrav än män

En större andel kvinnor än män får återkrav.

Diagram 3.6. Andel återkrav per ersättningstagare uppdelat på kvinnor och män för 2007-2016 (procent)

De främsta anledningarna till återkrav var svårigheter att redovisa rätt tid på kassakort och felaktiga uppgifter från arbetsgivare vilket var problem som främst var kopplat till deltidsarbete.⁸ Eftersom fler kvinnor än män arbetar deltid förklarar det sannolikt att fler kvinnor än män får återkrav.

De återkrävda beloppen är i genomsnitt högre för män än för kvinnor vilket sannolikt förklaras av att män generellt har högre löner.

⁸ IAF 2015:21 *Arbetslöshetskassornas hantering av återkrav mot ersättningstagarna*

4 Slutsatser

I denna rapport har IAF redovisat omfattningen av arbetslöshetskassornas fordringar, återkrav och återbetalningar när arbetslöshetsersättning har betalats ut felaktigt.

Arbetslöshetskassornas samlade fordringar för felaktig arbetslöshetsersättning uppgick 2016 till omkring 300 miljoner kronor. Nivån har varit relativt konstant över tid. Arbetslöshetskassorna bedömer att ungefär hälften av fordringarna är osäkra. Ungefär 60 procent av fordringarna är äldre än 5 år.

Återkraven uppgick till omkring 115 miljoner kronor 2016. Återbetalningarna var något lägre. Att fordringsstocken trots detta inte har ökat beror på att arbetslöshetskassorna har fattat beslut om eftergift, god tro och avskrivning.

Av återkravsbeloppen har 73 procent återbetalats inom fem år. Endast 60 procent av återkraven har dock betalats tillbaka helt inom fem år. Små och stora återkrav betalas tillbaka mer sällan. Det är svårt för arbetslöshetskassorna att inkassera gamla fordringar, det är därför av vikt att arbetslöshetskassorna så långt det är möjligt försöker få in återkrävda belopp så tidigt som möjligt.

Arbetslöshetskassornas ränteintäkter 2016 uppgick till omkring 1,6 miljoner kronor. De har minskat jämfört med tidigare för att arbetslöshetskassorna 2016 införde nya rutiner som innebär att ränta först krävs när skulden är betald.

En något större andel kvinnor får återkrav men män återkrävs på större belopp. Sannolikt förklaras skillnaderna av att kvinnor arbetar mer deltid och att män har högre löner.

IAF har tidigare konstaterat att det finns skillnader i hur arbetslöshetskassorna beslutar och registrerar anledningar till att ett återkrav upphör. Exempelvis används beslut om eftergift eller avskrivning för likartade situationer. Eftersom ett eftergiftsbeslut innebär att arbetslöshetskassorna inte behöver betala tillbaka motsvarande statsbidrag till staten är det dock av vikt att hanteringen är korrekt.

IAF kommer att återkomma till att granska detta område.

5 Käll- och litteraturförteckning

5.1 Författningar

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring (ALFFo)

Förordning (1997:836) om arbetslöshetskassor (LAKFo)

5.2 Offentligt tryck

IAF 2011:30, *Arbetslöshetskassornas arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar samt IAF:s redovisning av återkrav.*

IAF 2014:1, *Arbetslöshetskassornas fordringar gällande felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning.*

IAF 2015:17 *Återbetalning av statsbidrag*

IAF 2015:21, *Arbetslöshetskassornas hantering av återkrav mot ersättningstagarna.*

Regeringens proposition 2008/09:3: *Ränta vid återkrav inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.*

5.3 Övrigt

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar

6 Bilaga

6.1 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)

68 § Har någon genom oriktig uppgift eller genom underlåtenhet att fullgöra sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt orsakat att ersättning lämnats obehörigen eller med för högt belopp ska det som betalats ut för mycket betalas tillbaka. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp och han eller hon skäligen bort inse detta, Lag (2009:11).

68 a § Har någon som fått ersättning från en arbetslöshetskassa senare fått lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön för samma tid, ska ersättningen från arbetslöshetskassan betalas tillbaka, Lag (2009:11).

68 b § Om en person är återbetalningsskyldig enligt 68 eller 68 a §, får arbetslöshetskassan medge anstånd med betalningen eller träffa avtal med den återbetalningsskyldige om en avbetalningsplan. Arbetslöshetskassan ska i sådant fall ta ut ränta på det obetalda beloppet.

Ränta ska tas ut från den dag då anståndet medgavs eller avtalet om avbetalningsplan träffades, dock inte för tid innan det återkrävda beloppet har förfallit till betalning.

Ränta ska tas ut efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter. Lag (2009:11).

68 c § Om ett belopp som har återkrävts med stöd av 68 eller 68 a § inte betalas i rätt tid, ska dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:653) tas ut på beloppet. Detsamma gäller när den återbetalningsskyldige medgetts anstånd med betalningen eller träffat avtal om en avbetalningsplan enligt 68 b § och betalning inte sker inom överenskommen tid. Lag (2009:11).

68 d § Om det finns särskilda skäl, får arbetslöshetskassan helt eller delvis efterge ett krav på återbetalning enligt 68 eller 68 a § eller ränta enligt 68 b eller 68 c §. Lag (2009:11).

68 e § Vid återbetalningsskyldighet enligt 68 eller 68 a § eller skyldighet att betala ränta enligt 68 b eller 68 c §, får arbetslöshetskassan, vid en senare utbetalning av arbetslöshetsersättning, besluta att dra av ett skäligt belopp i avräkning mot det krävda beloppet. Lag (2009:11).

6.2 Lag (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

Statsbidrag

93 § En arbetslöshetskassa har rätt till statsbidrag för kostnader för ersättning som betalas ut enligt bestämmelser i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

93 a § Regeringen får besluta om bidrag till en arbetslöshetskassa för andra ändamål än dem som anges i 93 §. *Lag (2006:1545)*.

Återbetalning av statsbidrag

94 § Om någon som har fått arbetslöshetsersättning har orsakat att ersättningen betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag som har betalats ut felaktigt. Detsamma gäller när den som har fått ersättning från en kassa senare har fått lön eller ekonomiskt skadestånd som motsvarar lön för samma tid.

Återbetalningsskyldigheten omfattar dock inte belopp som arbetslöshetskassan har beslutat att efterge med stöd av 68 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring. *Lag (2013:153)*.

94 a § Om en arbetslöshetskassa har orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska kassan betala tillbaka statsbidrag som har betalats ut felaktigt. *Lag (2013:153)*.

94 b § Om det är någon annan än den som har fått ersättningen eller en arbetslöshetskassa som har orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska kassan betala tillbaka statsbidrag som har betalats ut felaktigt endast om den som fått ersättningen skäligen borde ha insett att han eller hon har fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp.

Återbetalningsskyldigheten omfattar dock inte belopp som arbetslöshetskassan har beslutat att efterge med stöd av 68 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring. *Lag (2013:153)*.

94 c § En arbetslöshetskassa ska, även i andra fall än som anges i 94-94 b §§, betala tillbaka statsbidrag som kassan har fått utan att vara berättigad till det eller har fått med för högt belopp. *Lag (2013:153)*.

94 d § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska besluta att kräva tillbaka statsbidrag från en arbetslöshetskassa om myndigheten vid sin tillsyn finner att

förutsättningarna för återbetalningsskyldighet enligt 94-94 c §§ är uppfyllda. *Lag (2013:153)*.

94 e § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får, om en arbetslöshetskassa begär det eller i samband med beslut enligt 94 d §, besluta att delvis befria kassan från återbetalningsskyldighet enligt 94-94 c §§ om det finns särskilda skäl. Om det finns synnerliga skäl, får myndigheten besluta om hel befrielse. *Lag (2013:153)*.

6.3 Förordning (1997:836) om arbetslöshetskassor (LAKFo)

Utbetalning av statsbidrag

8 § Arbetsförmedlingen betalar ut statsbidrag till arbetslöshetskassan i omedelbar anslutning till kassans utbetalning av ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Arbetsförmedlingen ska därvid hålla inne en så stor del av statsbidraget som motsvarar det skatteavdrag som ska göras på utbetalad ersättning. Förordning (2007:888).

Återbetalning av statsbidrag

8 a § Om en arbetslöshetskassa är skyldig att betala tillbaka statsbidrag enligt 94-94 c §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, ska statsbidraget betalas tillbaka till Arbetsförmedlingen enligt följande.

När den som har fått arbetslöshetsersättning är skyldig att betala tillbaka hela eller en del av ersättningen enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka motsvarande del av statsbidraget senast i anslutning till den enskildes återbetalning av ersättningen. När den som har fått felaktig arbetslöshetsersättning inte är skyldig att betala tillbaka ersättningen enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidraget senast i anslutning till att den prövat frågan om den enskildes återbetalningsskyldighet. Om kassan inte har upptäckt felaktigheten, ska statsbidraget betalas tillbaka senast i anslutning till att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har beslutat om återbetalningsskyldighet för statsbidrag.

I andra fall då arbetslöshetskassan har fått statsbidrag utan att vara berättigad till det eller med för högt belopp, ska kassan betala tillbaka hela eller den felaktiga delen av statsbidraget senast i anslutning till att den upptäckt felaktigheten. Om kassan inte har upptäckt felaktigheten, ska statsbidraget betalas tillbaka senast i anslutning till att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har beslutat om återbetalningsskyldighet för statsbidrag. Förordning (2013:202).

POSTADDRESS:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

TELEFON: 0150 - 48 70 00
FAX: 0150 - 48 70 02
EPOST: iaf@iaf.se
WEBB: www.iaf.se

